DRINKWATERMEDICATIE CORRECT TOEPASSEN

Drinkwatermedicatie is op pluimveebedrijven een snelle, efficiënte en nauwkeurige manier om een groot aantal dieren te behandelen. Zieke kippen zullen meestal ook langer blijven drinken dan eten. De opnamesnelheid van opgeloste medicijnen in het lichaam van de dieren is hoger dan van medicijnen die in het voer verwerkt zijn. – *Nathalie Sleeckx, Proefbedrijf Pluimveehouderij*

Copyright Boerenbond

Drinkwatermedicatie zorgt voor een homogenere behandeling dan voedermedicatie. De medicatie en de dosering kun je bovendien op elk moment aanpassen. Als geneesmiddelen worden ingezet, is het zeer belangrijk dat men correct doseert. Onderdosering en niet lang genoeg behandelen geeft niet de gewenste resultaten en kan tot resistentieopbouw leiden bij antimicrobiële middelen. Ook als je verbetering ziet, moet je de vooropgestelde behandelingsduur voltooien om resistentieopbouw te vermijden. Overdosering leidt tot onnodige extra kosten en kan toxisch zijn. Bij een goed drinkwatersysteem kun je per stal medicineren en komen dieren niet onnodig in contact met geneesmiddelen. Medicatie is geen alternatief voor een goed management! Bij problemen bij het koppel moet je steeds je bedrijfsdierenarts contacteren, zodat die een diagnose kan stellen en de juiste medicatie kan worden gebruikt. Zomaar blind medicineren is uit den boze, zeker met antibiotica. De beslissing om te medicineren kan enkel worden genomen als de gezondheid en het welzijn van de dieren in gevaar komt.

Drinkwaterkwaliteit

De kwaliteit van het drinkwater is erg belangrijk bij drinkwatermedicatie. Het heeft een invloed op de oplosbaarheid en biologische beschikbaarheid van geneesmiddelen en kan de werking ervan beïnvloeden. Vooral de pH, hardheid en de gehaltes aan chloor en ijzer kunnen een invloed hebben. Bij een hoge hardheid kunnen er complexen worden gevormd met bepaalde geneesmiddelen, waardoor de werking daalt. De pH en aanwezigheid van stoffen zoals ijzer en cadmium kunnen de oplosbaarheid en activiteit van bepaalde geneesmiddelen beïnvloeden. De kwaliteit van het drinkwater kan sterk verschillen. De samenstelling van grondwater varieert, afhankelijk van de diepte en regio, maar ook bij leidingwater zijn er verschillen per leveringsgebied.
De wateropname kan worden beïnvloed door de omgevingstemperatuur, lichaamsgewicht, voedersamenstelling (zo geeft een hoger calciumgehalte bij leghennen een hogere wateropname), waterkwaliteit en gezondheid van het koppel. Het is dus belangrijk dat je de dagelijkse wateropname van het koppel kent. Variaties kunnen zorgen voor een verschil in opname van het geneesmiddel. Zeker als er tijdens een toediening van geneesmiddelen voor enkele opeenvolgende dagen een variatie in de water-

opname verwacht wordt – bijvoorbeeld door een warme dag – moet je hiermee rekening houden. Veel geneesmiddelen bevatten naast de actieve bestanddelen ook dragerstoffen, zoals suikers. Dat zijn ideale voedingsbodems voor bacteriën. Grondig doorspoelen en in sommige gevallen de drinkwaterleidingen na de drinkwatermedicatie reinigen, is dus noodzakelijk.

Toepassing

Als je drinkwatermedicatie toepast, zijn er enkele aandachtspunten waar je rekening mee moet houden bij het aanmaken van de vooroplossing. Gebruik schone materialen (doseervat, weegschaal, maatschep, maatbeker en pH-meter) en reinig ze na elke medicatie. Let op de voorschriften wat de temperatuur, pH en menging van het product betreft. Maak de vooroplossing aan in hoog kwalitatief water, desnoods leiding- of flessenwater. Ken de hardheid en pH van het leidingwater in jouw regio. Maak verkorte, duidelijke aanmaakprotocollen voor producten die je regelmatig gebruikt. Gebruik producten die goed oplossen en stabiel blijven. Gebruik koud tot lauw water voor het oplossen. In warm water lijken de geneesmiddelen sneller op te lossen, maar als de vooroplossing op kamertemperatuur is gekomen slaan de medicijnen vaak weer neer of vlokken ze uit. Een hoge temperatuur leidt tot inactivering van de meeste antibiotica. Voorkom gelijktijdige dosering van een ander geneesmiddel of reinigingsproduct. Bij twijfel vraag je best advies aan je dierenarts.

Medicatie mag nooit een alternatief zijn voor goed management en bioveiligheid.

Bij het bepalen van de juiste dosering stel je jezelf best enkele vragen. Welk product moet worden ingezet? Welke dosering per kg lichaamsgewicht moet worden toegepast? Binnen hoeveel tijd moet het product worden gedoseerd? Wat is het huidige waterverbruik van de dieren en het gemiddelde lichaamsgewicht van de te behandelen dieren? Het waterverbruik kan namelijk variëren, afhankelijk van bijvoorbeeld klimaatomstandigheden. Bereken hoeveel liter vooroplossing er moet worden aangemaakt en hoeveel geneesmiddel de vooroplossing moet bevatten. Stel de doseerpomp correct in. Zorg dat er geen andere geneesmiddelen, additieven of reinigingsproducten gelijktijdig worden gedoseerd om interactie te vermijden. Als er een waterbehandeling wordt uitgevoerd, moet die minstens 24 uur voor de start van de drinkwatermedicatie worden stopgezet. Spoel de leidingen ook met vers water vóór de toediening van het geneesmiddel.

Drinkwatervaccinatie correct toepassen

Het doel van een vaccinatie is dieren op een gecontroleerde wijze bloot te stellen aan ziekten waarmee ze in de toekomst in contact kunnen komen. Zo bouwt het immuunsysteem een verdediging tegen latere blootstelling. Drinkwatervaccinatie is de makkelijkste methode om een levend vaccin toe te dienen aan een groot aantal dieren. Maar het is niet mogelijk voor alle vaccins; sommige moeten bijvoorbeeld via een injectie worden toegediend.

Drinkwatervaccinatie biedt diverse voordelen. Het is een gemakkelijke en weinig tijdrovende manier om levende vaccins toe te dienen, je hebt weinig speciale infrastructuur nodig, de stress voor de kippen is minimaal. Daarnaast induceert het lokale immuniteit op mucosale oppervlakken (slijmvliezen). ■

© PROEFBEDRIJF PLUIMVEEHOUDERIJ

WERKWIJZE BIJ DRINKWATERVACCINATIE

Bij drinkwatervaccinatie hou je best rekening met volgende aandachtspunten:

- Vaccineer enkel gezonde dieren;
- Bewaar de vaccins op een correcte manier (meestal in de koelkast);
- Stop elke drinkwaterbehandeling minstens 48 uur voor de start van de vaccinatie;
- Spoel de waterleidingen goed door, zodat resten van reinigingsmiddelen, andere geneesmiddelen ... verdwijnen;
- Zorg voor een goede drinkwaterkwaliteit;
- Bepaal het volume water dat de dieren zullen drinken op het moment van de vaccinatie over het tijdsverloop van 2 x 2 uur zonder tussenpauzes;
- Dien een opgelost vaccin onmiddellijk toe;
- Zorg ervoor dat alle dieren water met vaccin kunnen drinken. Daarom moet dit water 2 à 3 uur beschikbaar zijn voor het koppel.

Nog meer tips voor een correcte toepassing van drinkwatervaccinatie vind je in mededeling 71 'Drinkwatermedicatie' op www.provincieantwerpen.be/proefbedrijf (rubriek 'Publicaties') en op www.pluimvee-vaccinatie.nl/drinkwater_v.asp.

Copyright Boerenbond